

traum i życiowych nieszczęść. Reprezentatywna dla takiego stanowiska jest większość tekstów zebranych w *Awkward Objects*, gdzie psychoanalityczny namysł nad kobiecością zdominował artykuły Joli Goli¹¹, Griseldy Pollock¹², Ernsta van Alphen¹³ i Pawła Leszkowicza¹⁴. Teksty tego rodzaju¹⁵ trudno uznać za przekonujące z perspektywy wspomnianego wyżej hermeneutycznego imperatywu, by na drodze naukowej analizy uchwycić „to, co dzieło samo przez się wydobywa na jaw”.

Kolejnym rodzajem powoływanych odniesień interpretacyjnych są nawiązania stylistyczne, dostrzegane w dziełach Szapocznikow. Wskazuje się głównie na wpływ XX-wiecznych nurtów artystycznych – jak nowy realizm i pop-art – oraz na inspirację sztuką barokową. Podstawą tych sądów jest jednak nie tyle analiza komparatystyczna konkretnych dzieł, ile raczej – ponownie – odniesienie do biografii artystki. I tak, powiązania z nowym realizmem mają wynikać ze znajomości, jaką Szapocznikow nawiązała z przedstawicielami tego nurtu – krytykiem sztuki Pierrem Restany’em i artystą Césarem, zaś inspiracje barokiem miałyby się wiązać z praską edukacją w pracowni Otokara Velimskiego, w której artystka konserwowała historyczne posągi, ucząc się operować materiałami rzeźbiarskimi w monumentalnej skali¹⁶.

¹¹ J. Gola, *L’Oeil de Boeuf – Finding the Key to the Works of Alina Szapocznikow*, (w:) *Alina Szapocznikow. Awkward Objects*, [katalog wystawy], red. A. Jakubowska, Warszawa 2011, s. 59.

¹² G. Pollock, *Too Early and Too Late: Melting Solids and Traumatic Encryption in the Sculptural Dissolutions of Alina Szapocznikow*, (w:) *Alina Szapocznikow. Awkward Objects*, [katalog wystawy], red. A. Jakubowska, Warszawa 2011, s. 71.

¹³ E. van Alphen, *Sheer skin: The dissolution of sculptural skin and sculpted skin*, (w:) *Alina Szapocznikow. Awkward Objects*, [katalog wystawy], red. A. Jakubowska, Warszawa 2011, s. 113.

¹⁴ P. Leszkowicz, *Alina Szapocznikow’s Piotr, or „The Flesh of My Son”*, (w:) *Alina Szapocznikow. Awkward Objects*, [katalog wystawy], red. A. Jakubowska, Warszawa 2011, s. 189.

¹⁵ W swoim tekście Gola rozpatruje twórczość Szapocznikow w perspektywie psychoanalitycznej. Badaczka w dorobku artystki dostrzega próbę przezwyciężenia traumy związanej z pobytem w obozie. Omawiając twórczość artystki w kontekście biograficznym, Gola posługuje się odniesieniami do psychoanalizy w ujęciu Freudowskim, jak również do surrealistycznej myśli Georges’a Bataille’a. Podobne tezy zawiera w swoim artykule Pollock, również przywołując odniesienia psychoanalityczne i inspiracje surrealistyczne w twórczości polskiej rzeźbiarki. Badaczka rozpatruje sytuację Szapocznikow jako artystki wykluczonej – kobiety-Żydówki podejmującej temat własnej cielesności. Van Alphen podejmuje temat faktury dzieł Szapocznikow w kontekście psychoanalitycznej myśli o roli ludzkiej skóry autorstwa Didiera Anzieu. Artykuł Leszkowicza dotyczy subwersywnej erotyki, której przejawy badacz dostrzega w rzeźbie *Piotr* z 1972 roku.

¹⁶ Przedstawione powyżej określenie stylistycznych związków pojawia się właściwie w każdej z wymienionych wyżej publikacji, ze szczególnym wskazaniem na artykuły Ur-